

22.8.2014

Dnr 4250/4/13

Beslutsfattare: Justitieombudsman Petri Jääskeläinen

Föredragande: Äldre justitieombudsmannasekreterare Mikko Sarja

EN PATIENTS RÄTT TILL VÅRD PÅ SITT MODERSMÅL

1 KLAGOMÅLET

Klaganden kritiserade i sitt brev den 30 september 2013 verkställandet av de språkliga rättigheterna vid Åbo universitetscentralsjukhus (ÅUCS) T-sjukhus. Enligt klaganden kunde sjukhusets personal inte tala svenska då hon besökte sin mor på avdelningen på femte våningen.

- - -

2.1 Egentliga Finlands sjukvårdsdistrikts utredning

Sjukvårdsdistriktet har instruktioner gällande de krav som språklagen ställer på serviceverksamheten samt förvaltningen och att man i verksamhetsområdena följer dessa instruktioner. Enheterna ska i enlighet med instruktionerna på eget initiativ se till att patienternas språkliga rättigheter förverkligas. Enligt utredningen beaktas förverkligandet av de språkliga rättigheterna också vid personalrekrytering och kunskaper i svenska är en av urvalskriterierna som alltid utreds vid sidan av yrkeskvalifikationer och kompetens. Sjukvårdsdistriktet stöder personalen i att utveckla deras kunskaper i svenska genom att regelbundet erbjuda möjligheten att delta i kurser i svenska. Dessutom uppmuntras personalen att tala svenska genom att de anställda betalas ett språktillägg. Man har också skaffat svenska ordböcker för alla vårdarbetare. Dessa kan de alltid ha till hands i fickan i arbetskläderna.

Enligt instruktionerna ordnas patienternas sjukvård så att patienten erhåller tjänsterna på det språk han eller hon önskar. Enheterna har som mål att det i varje arbetsskift finns minst en person med kunskaper i svenska. I enheterna finns det många personer med goda kunskaper i svenska och när man planerar arbetsskiftet försöker man i mån av möjlighet placera dem i olika skift. Dessutom görs det i början av varje arbetsskift upp en plan om vilken sjukskötare som ansvarar för vilken patient och då eftersträvar man att alltid beakta språkraven. På grund av arbetstagarnas plötsliga frånvaro och andra föränderliga omständigheter händer det att man inte alltid uppnår detta mål.

2.2 Regionförvaltningsverkets utlåtande

Invånare i en tvåspråkig kommun har med stöd av 17 § i grundlagen, 3 § i lagen om patientens ställning och rättigheter, 6 § i hälso- och sjukvårdslagen samt 10, 18 och 20 § i språklagen rätt till hälsovård på sitt modersmål, finska eller svenska. En tvåspråkig kommun ska ordna sin hälsovårdsservice så att denna rätt förverkligas.

Enligt regionförvaltningsverkets uppfattning har Egentliga Finlands sjukvårdsdistrikt därvid i tillräcklig grad sett till att de lagstadgade språkliga rättigheterna i området har förverkligats. Utifrån klagomålet har patientens rätt till vård på svenska i ifråga varande, enskilda fall dock inte förverkligats.

3

AVGÖRANDE

Som utgångspunkt konstaterar jag att klagandens mamma hade rätt att få vård på svenska. Klaganden har dock inte närmare preciserat tidspunkten då hon hade besökt sin mamma men hon berättar om händelserna i samband med ett enskilt besök. Å ena sidan konstaterar jag att på grund av en sådan här enskild situation kan jag inte dra den slutsatsen att sjukhuset inte har sett till att de språkliga rättigheterna allmänt taget förverkligas. Å andra sidan har jag ingen anledning att ifrågasätta klagandens erfarenheter om situationen i fråga med beaktande av att sjukhuset själv har i sin utredning medgett att arbetstagarnas plötsliga frånvaro och andra föränderliga omständigheter kan leda till det att man inte alltid kan beakta språkkrav.

På grund av det tillgängliga materialet anser jag det vara högst sannolikt att – även om sjukhuset allmänt taget har strävat efter att förverkliga de lagstadgade språkliga rättigheterna – klagandens mammas rätt till vård på svenska inte hade förverkligats i detta enskilda fall. Närmare kan jag inte ta ställning till ärendet eller händelseförloppet.

4

ÅTGÄRDER

Jag meddelar Åbo universitetscentralsjukhus min uppfattning som framgår av avsnitt 3.